

## Έτησια Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου της Σχολικής Μονάδας (έτος αναφοράς: 2022-2023)

Σχολική Μονάδα: 8ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΕΥΟΣΜΟΥ - 9190512

Σχολικό Έτος: 2022 - 2023

Ημερομηνία Εξαγωγής: 10/08/2023

### Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ

Καταγράφονται συνοπτικά τα χαρακτηριστικά και οι ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας, που κρίνονται σημαντικά για την αποτύπωση της εικόνας του σχολείου

Το 8<sup>ο</sup> Νηπιαγωγείο Ευόσμου είναι δημόσιο Νηπιαγωγείο και ανήκει στο Δήμο Κορδελιού-Ευόσμου. Τη φετινή σχολική χρονιά με την με Αριθ.πρωτ. Φ.10/103443/Δ1/25-08-2022 Κοινή Υπουργική Απόφαση, που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 4582Β/30-08-2022, αποφασίστηκε η συγχώνευση των δύο συστεγαζόμενων νηπιαγωγείων, του 8<sup>ου</sup> και του 25<sup>ου</sup>, τα οποία πλέον αποτελούν ένα ενιαίο νηπιαγωγείο με την ονομασία «8<sup>ο</sup> 4/θ Νηπιαγωγείο Ευόσμου». Φέτος ωστόσο, λειτούργησε ως τριθέσιο, με 3 υποχρεωτικά πρωινά τμήματα, δύο ολοήμερα τμήματα κι ένα τμήμα πρόωρης υποδοχής, καθώς ο μαθητικός πληθυσμός του Νηπιαγωγείου ανέρχεται σε 68 μαθητές/μαθήτριες, Το νέο 8<sup>ο</sup> Νηπιαγωγείο Ευόσμου εξακολουθεί να στεγάζεται στο ανεξάρτητο διώροφο κτίριο, μέσα στην αυλή του 10<sup>ου</sup> & 17<sup>ου</sup> Δημοτικού Σχολείου Ευόσμου, επί της οδού Ιθάκης 22. Το παράρτημά του στεγάζεται σε προκάτ κτίριο ελαφριού τύπου σε οικόπεδο επί της οδού Ακρίτα και τη χρονιά αυτή δεν λειτούργησε. Όλες οι αίθουσες διδασκαλίας καθώς και το γραφείο διαθέτουν σύνδεση με το διαδίκτυο, ενώ μόνο οι δύο από τις τέσσερις αίθουσες διαθέτουν βιντεοπροβολέα. Την χρονιά αυτή δόθηκε προτεραιότητα στη διαμόρφωση και αναβάθμιση του αύλειου χώρου, ο οποίος υστερούσε αισθητικά, λειτουργικά και παιδαγωγικά, με εντυπωσιακά αποτελέσματα. Το σχολείο στελεχώνουν 5 εκπαιδευτικοί ΠΕ60 και 1 εκπαιδευτικός ΠΕ06. Από αυτές η Προϊσταμένη και 3 ακόμη νηπιαγωγοί είναι οργανικά τοποθετημένες, ενώ μία (1) εκπαιδευτικός καλύπτει λειτουργικό κενό. Η εκπαιδευτικός Αγγλικών είναι μέσω ΕΣΠΑ. Τέλος ως βοηθητικό προσωπικό στο Νηπιαγωγείο μας απασχολούνται 3 καθαρίστριες τοποθετημένες με σύμβαση από το Δήμο Κορδελιού -Ευόσμου.

### Β. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

#### Παιδαγωγική και μαθησιακή λειτουργία

Θετικά σημεία

- Εφαρμογή καινοτόμων διδακτικών πρακτικών

- Επιτυχής προετοιμασία και συμμετοχή με διακρίσεις και βραβεύσεις σε σχολικούς διαγωνισμούς.
- Συμμετοχή σε εκδηλώσεις, αθλητικές δράσεις και εκπαιδευτικές επισκέψεις για την καλλιέργεια των ενδιαφερόντων των μαθητών μας.
- Ενίσχυση ήπιων και ψηφιακών δεξιοτήτων των μαθητών.
- Άψογη συνεργασία και οι πολύ καλές σχέσεις μεταξύ σχολείου-μαθητών-οικογένειας.
- Ενημερωμένη ιστοσελίδα του Νηπιαγωγείου.
- Συνεργασία με άλλα σχολεία και Νηπιαγωγεία.
- Μόνιμο προσωπικό με μεγάλη διδακτική εμπειρία.
- Διάθεση για καινοτόμες δράσεις
- Συμμετοχή σε Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Αγωγής
- Πολύ καλή συνεργασία με την Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Αγωγής και το ΚΠΕ Κορδελιού.
- Συνεργασία με τη Σύμβουλο Εκπαίδευσης.
- Απουσία σχολικής διαρροής.
- Δημιουργία συνεργατικού περιβάλλοντος μάθησης, όπου όλοι συναποφασίζουν ως μέλη μίας ομάδας.
- Ενίσχυση αισθήματος ασφάλειας και εμπιστοσύνης μαθητών και γονέων.
- Άριστη σχέση με τους γονείς με διαρκή και τακτική επικοινωνία και συνεργασία μαζί τους, μέσω συναντήσεων δια ζώσης και εξ αποστάσεως, με αποστολή πληροφοριακών εντύπων για τις δράσεις του σχολείου, συχνή τηλεφωνική επικοινωνία και επικοινωνία με email.
- Καλλιέργεια κλίματος αγάπης, αποδοχής και ασφάλειας για όλους τους μαθητές.
- Σεβασμός στα προσωπικά χαρακτηριστικά των παιδιών, σεβασμός στον προσωπικό ρυθμό ανάπτυξης και εφαρμογή πρακτικών διαφοροποιημένης διδασκαλίας.
- Πολύ καλές σχέσεις των εκπαιδευτικών με τους μαθητές/τριες.
- Ενεργή εμπλοκή των γονέων σε όλες τις δράσεις του σχολείου.
- Δημιουργία κοινότητας μάθησης με γονείς, εκπαιδευτικούς, μαθητές/τριες, Σ.Ε.Ε, γειτονικά δημοτικά σχολεία, φορείς, εκπροσώπους του Δήμου μας προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του νηπιαγωγείου.

Σημεία προς βελτίωση

- Έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής στο 3<sup>ο</sup> & 4<sup>ο</sup> τμήμα του

**Νηπιαγωγείου μας (Βιντεοπροβολέας).**

- **Συστηματικότερη συνεργασία με το ΚΕΔΑΣΥ σε θέματα πρώιμης ανίχνευσης ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών και εφαρμογής εξατομικευμένων προγραμμάτων.**
- **Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στη χρήση Τ.Π.Ε. και web2 εργαλείων.**

### **Διοικητική λειτουργία**

#### **Θετικά σημεία**

- **Η επαγγελματική εμπειρία της προϊσταμένης σε θέματα διοίκησης.**
- **Η υπευθυνότητα και η διάθεση για συνεργασία**
- **Η πολύ καλή σχέση με τον Σύλλογο γονέων και Κηδεμόνων**
- **Το δημιουργικό κλίμα**
- **Η αξιοποίηση των ιδιαίτερων κλίσεων και δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών.**
- **Η υλοποίηση των στόχων που τέθηκαν από την αρχή της σχολικής χρονιάς.**
- **Η εφαρμογή του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας του Νηπιαγωγείου.**
- **Τα δίκτυα ανάμεσα σε Νηπιαγωγεία**
- **Η ανταλλαγή ιδεών και καλών πρακτικών**
- **Οι συνεργασίες με σχολεία και εκπαιδευτικούς που εφαρμόζουν καινοτόμες εκπαιδευτικές πρακτικές.**
- **Η εξωστρέφεια του σχολείου μέσω της ιστοσελίδα του σχολείου, δράσεων και εκδηλώσεων.**
- **Το πνεύμα εθελοντισμού, προσφοράς και αγάπης.**
- **Η συνεργασία με φορείς, οργανισμούς και συλλόγους**
- **Ισοκατανομή των πόρων για την κάλυψη αναγκών του νηπιαγωγείου.**

#### **Σημεία προς βελτίωση**

- **Η ενίσχυση και στήριξη των νέων εκπαιδευτικών**
- **Η ενίσχυση των σχέσεων των μελών της σχολικής κοινότητας**
- **Η κατανομή περισσότερων αρμοδιοτήτων της προϊσταμένης στα μέλη της σχολικής κοινότητας για την ελάφρυνση του συνεχώς αυξανόμενου φόρτου της σε διοικητικό έργο.**
- **Κωδικοποίηση και απλοποίηση του νομοθετικού πλαισίου έτσι ώστε αυτό να είναι κατανοητό και φιλικό στη χρήση του.**

Θετικά σημεία

- **Επιθυμία για επιμόρφωση, επαγγελματική ανάπτυξη και αυτοβελτίωση.**
- **Συμμετοχή των νηπιαγωγών και της Προϊσταμένης σε ποικίλα επιμορφωτικά σεμινάρια.**
- **Συνεργασία με άλλα σχολεία και εκπαιδευτικούς και ανταλλαγή καλών πρακτικών.**
- **Διοργάνωση ενδοσχολικών επιμορφώσεων σε συνεργασία με άλλα νηπιαγωγεία.**
- **Διάχυση καλών πρακτικών και στήριξη πρωτοβουλιών ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς.**

Σημεία προς βελτίωση

- **Ενδοσχολική επιμόρφωση σε ευρύτερη κλίμακα**
- **Σχεδιασμός και υλοποίηση επιμορφωτικών δράσεων με τη μορφή ετεροπαρατήρησης**
- **Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στη χρήση του Υπολογιστή, τις νέες τεχνολογίες και στα web2 εργαλεία.**
- **Συμμετοχή σε eTwinning και άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα.**

**Γ. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ**

**Λειτουργία**

Παιδαγωγική και μαθησιακή λειτουργία

**Αριθμός Δράσεων που υλοποιήθηκαν**

0

**Άξονες στους οποίους υλοποιήθηκαν Δράσεις**

-

**Λειτουργία**

Διοικητική λειτουργία

**Αριθμός Δράσεων που υλοποιήθηκαν**

1

**Άξονες στους οποίους υλοποιήθηκαν Δράσεις )**

Ηγεσία - Οργάνωση και διοίκηση της σχολικής μονάδας

**Λειτουργία**

Επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών

**Αριθμός Δράσεων που υλοποιήθηκαν**

## Παρατηρήσεις / Σχόλια

## Σημαντικότερα αποτελέσματα των Δράσεων

- Αναπτύχθηκε εξαιρετική συνεργασία μεταξύ όλων των εμπλεκομένων
- Ενισχύθηκε η συνεργασία των εκπαιδευτικών και αυξήθηκαν οι συνεργατικές δράσεις.
- Οι μαθητές συμμετείχαν ενεργά και με ενθουσιασμό σε όλη τη διάρκεια ενώ παράλληλα αυξήθηκε ο βαθμός εκδήλωσης θετικής στάσης απέναντι στο περιβάλλον που ζουν και απέκτησαν αίσθημα ευθύνης για τη διατήρηση και προστασία του.
- Οι γονείς αναγνωρίζοντας την παιδαγωγική αξία των δράσεων που οργανώθηκαν από το Νηπιαγωγείο ενεπλάκησαν ενεργά συμμετέχοντας με ζωγραφική στους τοίχους, χρωματισμό των κάγκελων, αγορά προμήθεια παιχνιδιών για την αυλή και δήλωσαν ικανοποιημένοι από το αποτέλεσμα
- Ο αύλειος χώρος του νηπιαγωγείου μας εμπλουτίστηκε με συνεργατικές, δημιουργικές κατασκευές παιδαγωγικά αξιοποιήσιμες από όλα τα παιδιά ενώ παράλληλα απέκτησε αισθητική ποιότητα με τις όμορφες ζωγραφιές και τα χαρούμενα χρώματα. Επίσης αναβαθμίστηκε λειτουργικά με τις τεχνικές παρεμβάσεις που έγιναν από την Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου μας ενώ παράλληλα με τη δημιουργία κέντρων ενδιαφέροντος για μάθηση και παιχνίδι η αυλή είναι πλέον ένας χώρος που προσφέρει ευκαιρίες όχι μόνο για ψυχαγωγία αλλά και για διδασκαλία και μάθηση σε θέματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, τόσο με τα φυτά που φυτεύτηκαν και τη δημιουργία παρτεριού όσο και με τα νέα παιχνίδια που κατασκευάστηκαν ή αγοράστηκαν και τοποθετήθηκαν στην αυλή.
- Ακόμη προκειμένου να χαρούμε όλοι μαζί το αποτέλεσμα της συνεργασίας, η φετινή αποχαιρετιστήρια γιορτή πραγματοποιήθηκε στην αναβαθμισμένη και όμορφη αυλή του Νηπιαγωγείου μας.

- **Τέλος όλες οι δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν αναρτήθηκαν στο ιστολόγιο του νηπιαγωγείου μας με πλούσιο συνοδευτικό υλικό, το οποίο συνετέλεσε στην προβολή του σχολείου μας στην τοπική κοινωνία.**

#### **Δυσκολίες που παρουσιάστηκαν**

**Η φύλαξη του αύλειου χώρου ήταν και είναι μία βασική δυσκολία. Εξωσχολικά άτομα που εισέρχονται στον αύλειο χώρο εκτός ώρας λειτουργίας του Νηπιαγωγείου, καταστρέφουν και ρημάζουν όσα με κόπο και αγάπη δημιουργήθηκαν για την αυλή, Το φαινόμενο αυτό μας προβλημάτισε και στάθηκε ένας ανασταλτικός παράγοντας για την προμήθεια των μεγάλων παιχνιδιών που επιθυμούσαν τα παιδιά αφού θα έπρεπε να μπορούν να μετακινούνται καθημερινά μέσα στις αίθουσες για να φυλαχτούν από καταστροφές. Έτσι προμηθευτήκαμε παιχνίδια μικρότερων διαστάσεων για να μπορούν να μπαينوβγαίνουν καθημερινά.**

**Ανάδειξη Πρακτικών και προτάσεις για αξιοποίησή τους από άλλα σχολεία (προαιρετικά).**

### **Πρακτική 1**

#### **Άξονας**

Ηγεσία - Οργάνωση και διοίκηση της σχολικής μονάδας

#### **Τίτλος Δράσης**

«Παίζοντας και μαθαίνοντας ομορφαίνουμε την αυλή μας»

#### **Στόχος Βελτίωσης**

**Η αναβάθμιση και ο εμπλουτισμός του αύλειου χώρου του Νηπιαγωγείου, ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τις εκπαιδευτικούς και τα παιδιά για εκπαιδευτικές δραστηριότητες ως χώρος μάθησης.**

#### **Ενέργειες Υλοποίησης**

Ο Σύλλογος Διδασκόντων σε συνεδρίαση συζήτησε για τις δράσεις που θα πραγματοποιηθούν κατά την διάρκεια της Σχολικής χρονιάς, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του σχεδίου δράσης. Αρχικά ενημερώθηκαν οι γονείς και τονίστηκε πως η συνεργασία και η βοήθειά τους είναι πολύτιμη. Με ερωτηματολόγια καταγράφηκαν και αποτυπώθηκαν απόψεις και προτάσεις τους. Στα νήπια, με ημιδομημένες συνεντεύξεις και ζωγραφική ανιχνεύτηκαν οι απόψεις τους για την αυλή του Νηπιαγωγείου και πώς θα ήθελαν να είναι. Στις εκπαιδευτικούς δόθηκε ερωτηματολόγιο όπου αποτυπώθηκαν οι απόψεις τους και οι ιδέες τους για διαμόρφωση και αξιοποίησή της. Παράλληλα έγινε ανατροφοδότηση από την ΣΕΕ για το σχέδιο δράσης και δόθηκαν διευκρινιστικές οδηγίες για την διεκπεραίωση των στόχων των δράσεων.

Κοινή συνισταμένη των απόψεων όλων των εμπλεκόμενων που συγκεντρώθηκαν από τα ερωτηματολόγια, τις συνεντεύξεις και τις ζωγραφιές ήταν ότι χρειάζεται να γίνουν πολλές και ειδικές παρεμβάσεις στην αυλή του

Νηπιαγωγείου μας ώστε να έχει αισθητική ποιότητα, να αναβαθμιστεί λειτουργικά και να προσφέρει ευκαιρίες για διδασκαλία και μάθηση. Μερικές από τις ιδέες που προτάθηκαν ήταν η δημιουργία γωνιάς πρασίνου με δεντράκια και λουλούδια, η αισθητική αναβάθμιση των άχρωμων και μονοχρωματικών τοίχων, με ζωγραφιές χαρούμενες και πολύχρωμες, η τοποθέτηση παιχνιδιών, η δημιουργία παιδαγωγικών γωνιών για τη δημιουργική απασχόληση των παιδιών κατά τη διάρκεια παραμονής τους σ' αυτήν κ.ά. Βάσει αυτών επιλέχθηκαν οι παρακάτω δραστηριότητες:

- Τον Νοέμβριο προκειμένου να γνωστοποιήσουμε την ανάγκη διαμόρφωσης της αυλής μας και να αιτηθούμε την βοήθεια των αρμόδιων φορέων, δημιουργήσαμε με ζωγραφιές των παιδιών, αφίσα με το σύνθημα «Για να ομορφύνουμε την αυλή μας, σας θέλουμε μαζί μας». Η αφίσα στάλθηκε στον Αντιδήμαρχο Παιδείας του Δήμου μας, μαζί με ένα γράμμα όπου ζητήθηκε η βοήθειά του για την υλοποίηση των τεχνικών παρεμβάσεων που χρήζει η αυλή μας.
- Τον Δεκέμβριο όλα τα τμήματα εντάχθηκαν στο πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης “Πρασινίζω την αυλή του σχολείου μου” ώστε και με την συνδρομή της κ. Ιπέκη Βασιλικής (Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης) να οργανωθούν δράσεις που θα εμπλουτίσουν τον στόχο μας να πρασινίσουμε την αυλή μας.
- Τον Ιανουάριο και Φεβρουάριο διοργανώθηκαν δύο σεμινάρια στα πλαίσια της ενδοσχολικής επιμόρφωσης με σκοπό την στήριξη των εκπαιδευτικών με παροχή γνώσεων, ιδεών και καλών πρακτικών στο θέμα παιδαγωγικής αξιοποίησης της αυλής. Στο πρώτο σεμινάριο εισηγητές ήταν ο κ. Δημήτριος Γερμανός, καθηγητής ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ και η κ. Αλεξάνδρα Γκλούμπου, PhD, ΕΔΙΠ, ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, με θέμα: “Η σχολική αυλή, χώρος μάθησης και παιχνιδιού”. Στο δεύτερο σεμινάριο καλεσμένη εισηγήτρια ήταν η Δρ. Ιπέκη Βασιλική, Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, με θέμα “Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες για το πράσινο και το κλίμα”
- Τον Μάρτιο, στο πλαίσιο του Εκπαιδευτικού Δικτύου Δράσης «**Φυτεύω και υιοθετώ ένα δέντρο δίνω ανάσα στη γη**» **2022-2023**, στο οποίο συμμετείχε όλο το Νηπιαγωγείο μας, προμηθευτήκαμε από το ΚΠΕ Ελευθερίου Κορδελιού, δεντράκια και άλλα φυτά τα οποία φυτέψαμε στην αυλή δημιουργώντας γωνιές πρασίνου. Παράλληλα η αυλή έγινε χώρος μάθησης και διδασκαλίας αφού εκτός από το φύτεμα τα παιδιά υιοθέτησαν τα δέντρα, ανέλαβαν την φροντίδα και την περιποίησή τους και πραγματοποιήθηκαν πολλές εκπαιδευτικές δράσεις σχετικά με την φροντίδα και την περιποίηση των φυτών.
- Τον Απρίλιο κλήθηκε η τεχνική υπηρεσία του Δήμου Κορδελιού –Ευόσμου και διαμόρφωσε έναν βρώμικο και ανεκμετάλλετο χώρο της αυλής χτίζοντας ένα παρτέρι και στη συνέχεια με την βοήθεια των υπαλλήλων του τμήματος πρασίνου τον μετέτρεψαν σε μια όμορφη καλαίσθητη γωνιά.
- Τον Μάιο οργανώθηκε ανθοέκθεση στην αυλή του σχολείου. Αποστολή των παιδιών για το σπίτι ήταν η δημιουργία μιας αυτοσχέδιας γλάστρας με ό,τι

ανακυκλώσιμο υλικό ήθελαν και η φύτευση ενός λουλουδιού. Κατόπιν με την βοήθεια των γονέων ανάρτησαν φωτογραφία από τις δημιουργίες τους σε ένα κοινόχρηστο padlet στο ιστολόγιο του Νηπιαγωγείου, όπου όλοι μπορούσαν να τις δουν και να τις θαυμάσουν. Επίσης δημιουργήθηκαν από τα παιδιά πανό και αφίσες τα οποία αναρτήθηκαν στην αυλή, για τη δημοσιοποίηση της δράσης μας στην τοπική κοινότητα και πραγματοποιήθηκε Ανθοέκθεση στην αυλή όπου γονείς και παιδιά πούλησαν τις δημιουργίες τους στην τοπική κοινότητα. Τα έσοδα από την δράση αυτή χρησιμοποιήθηκαν για την αγορά των παιχνιδιών αυλής, που τα ίδια τα παιδιά επέλεξαν και οι γονείς τα προμηθεύτηκαν.

- Ακόμη ο Σύλλογος γονέων και κηδεμόνων πρόσφερε στο Νηπιαγωγείο μας δύο ποδηλατάκια για να χρησιμοποιηθούν από τα παιδιά στην αυλή, δημιούργησε επιδαπέδια παιχνίδια και ανέλαβε να χρωματίσει τα κάγκελα του Νηπιαγωγείου με όμορφα χαρούμενα χρώματα.
- Επίσης κάθε τμήμα, με τη βοήθεια των γονέων, ανέλαβε να αναβαθμίσει το σημείο της αυλής που υπέδειξαν τα παιδιά στον «χάρτη» του Νηπιαγωγείου μας. Χωρίστηκαν σε ομάδες και ανέλαβαν δράση. Κάποιοι ανέλαβαν να ζωγραφίσουν όμορφες ζωγραφιές στους τοίχους και κάποιοι να δημιουργήσουν παιχνίδια για την αυλή.
- Η αξιολόγηση έγινε σε τρεις φάσεις και από τους τρεις παράγοντες. Η τελική αξιολόγηση έδειξε την εκπλήρωση όλων των στόχων.
- Η διάχυση των στόχων και των δράσεων του Νηπιαγωγείου καθώς και η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινότητας έγινε συστηματικά μέσω της ιστοσελίδας του Νηπιαγωγείου, με προσωπικά ηλεκτρονικά μηνύματα, με πανό, αφίσες και ενημερωτικά φυλλάδια.

#### **Υλικό (παράθεση υπερσυνδέσμου)**

<https://blogs.sch.gr/8nipevos/>

---

**Προτάσεις για αναγκαίες επιμορφώσεις**